

JIGAL KRANT

De kosjere hamvraag Dierenwelzijn (slot)

Toen ik een tijdje geleden aan een serie columns begon over de positie van dierenwelzijn in het jodendom, kon ik niet bevroeden dat ergens halverwege de reeks voor het eerst scharrelkippen kosjer zouden worden geslacht en verkocht. Een mooie overwinning voor iedereen die graag kosjer vlees eet en tegelijkertijd om dierenwelzijn geeft. Al moeten we niet te vroeg juichen. Slagerij Marcus verkocht de scharrelkippen, paradijselijk grootgebracht op een hoeve in de Belgische Ardennen, ter introductie voor nagenoeg dezelfde prijs als haar plofkippes. Bovendien waren die week alleen ingevroren plofkippes verkrijgbaar, de *sjocheet* had zich volledig gestort op het slachten van de vrije uitloopkippen. Het was dus niet moeilijk voor de klant om zich een dierenvriend te tonen. Pas als straks de scharrelkip fors duurder is (2 à 3 euro per kilo), zal blijken hoeveel klanten daadwerkelijk iets overhebben voor dierenwelzijn.

Toch wilde een handjevol klanten per se martelkip uit de diepvries. Het waren volgens de slager orthodoxe Joden. Ik ben er niet bij geweest en heb deze klanten dus niet kunnen vragen naar hun motivatie, maar heb wel een idee. Ik vermoed dat zij dierenwelzijn associëren met de belangenorganisaties die de kosjere slacht willen verbieden. Dierenvrienden als Marianne Thieme zijn onze vijanden en dus is elke vorm van empathie met dieren heulen met de vijand. Ik acht mijn lezers hoog, dus ik neem aan dat ik hier niet hoeft uit te leggen hoe ridicul de redenering is.

Alsof de duivel ermee speelde, kwam op de dag dat de eerste vijfhonderd scharrelkippen een kosjere dood vonden, het nieuws naar buiten dat in Israël dagelijks 30.000 kippen en ganzen worden mishandeld. De Israëlische televisie toonde gruwelijke folterscènes, stiekem opgenomen in een van de grootste rituele slachthuizen van het land. De beelden zijn misselijkmakend. Op weg naar de kipnuggets en schnitzels van Soglowek, zeg maar de Unox van Israël, wordt doodziek ogend pluimvee vervoerd in kleine roestige kooien en van grote hoogte op een lopende band gestort. Het filmpje laat zien hoe tientallen dieren blijven haken aan hun nekken, poten en vleugels. Hevig bloedende kalkoenen worden door medewerkers – óók vroom ogende rituele slachters – aan één vleugel of poot opgetild en weer op de band gesmeten.

De publieke verontwaardiging was groot, maar opperrabbin Lau trekt het *hechsjer* niet in: Soglowek blijft kosjer. Naar verluidt bezweek Lau onder de druk van ultraorthodoxe rabbinen. De producten van Soglowek dragen het Badatz-keurmerk, uitgegeven door de felste antizionisten, die grof geld verdienen aan hun kosjerzegel.

Rav Lau heeft gelijk. Dierenmishandeling mag niet van de Tora, maar staat los van de voedselwetten. Zolang een gekwalificeerde *sjocheet* op de voorgeschreven manier te werk gaat is een dier kosjer. Natuurlijk, van het slachten hoort zo'n kip zo weinig mogelijk te voelen. Het slachtmes moet vrij zijn van braampjes en karteltjes. Maar tot dat beslissende moment mag een kip gierende pijn lijden, het heeft althans geen effect op de kosjere status van het kippenvlees.

Je zou bijna denken dat het samenvallen van de twee gebeurtenissen geen toeval is. Enige tevredenheid over de komst van de Nederlandse kosjere scharrelkip is op zijn plaats, maar de ont-hullingen in Israël maken duidelijk dat er nog een lange, lange weg te gaan is.

Tamarah Benima

Verknoopt

Uit alle toespraken bleek hoe verknoopt Israël, Sjoa en antisemitisme met elkaar zijn

Er is kosjere kritiek op Israël en er is treife kritiek op Israël. Het CIDI biedt tegenwoordig een cursus aan om onderscheid te leren maken tussen goede en foute kritiek. Heel nuttig voor alle partijen. Want zowel critici als mensen die alle kritiek (terechte en onterechte kritiek) op Israël willen ontzenuwen, halen goede en foute kritiek vaak door elkaar. Zo kan het gebeuren dat mensen met terrechte kritiek op Israël toch – ten onrechte – voor antisemit worden uitgemaakt; waardoor ze natuurlijk diep zijn gegriefd. Anderzijds vinden mensen die wel degelijk door antisemitische vooroordelen worden geplaagd, maar die heel goed weten dat je daar niet meer mee kunt aankomen, een uitlaatklep in het inhakken op Israël, want dat lijkt wel breed te worden geaccepteerd.

Dat het CIDI die cursus aanbiedt, getuigt ook van zelfinzicht. Dat realiseerde ik me tijdens het afscheid van Ronny Naftaniel. In een volle Haagse Koninklijke Schouwburg was maandag een afscheidsprogramma georganiseerd. Uit alle toespraken, onder andere van Rutte en Balkenende, bleek hoe verknoopt Israël, Sjoa en antisemitisme met elkaar zijn. Het antisemitisme mondde uit in de Sjoa, de Sjoa is een van de redenen voor het stichten van de staat Israël, de staat Israël houdt het aantal gevaarlijke manifestaties van antisemitisme beperkt door zijn vermogen om terug te slaan, en ondertussen wordt sinds 1967 het beleid en optreden van Israël misbruikt als nieuwe bron van antisemitisme. Aan voorlichting over wat Israël nog meer is dan het Israëlisch-Palestijnse conflict kom je dan bijna niet meer toe. Israël als laboratorium voor het inburgeren van meer dan honderd etniciteiten; Israël als voorhoede in de technologische, medische, agrarische en ict-ontwikkeling; Israël als culturele voorhoede – wie neemt daar kennis van? Het Israëlisch-Palestijnse conflict verdringt dat brede beeld.

Het CIDI heeft de verwarring over goede en foute kritiek zelf ook gedeeltelijk in stand gehouden door als Voorlichtingsorganisatie over Israël ook jaarlijks een rapport over antisemitische incidenten uit te brengen. 'Israëlkritiek' en 'antisemitisme' kunnen daardoor onbedoeld geassocieerd raken. Wat het CIDI natuurlijk niet wilde en wil.

De cursus is niet moeilijk, vertelde Esther Voet, Naftaniels opvolger, onlangs op de radio. Laten we hopen dat in het post-Naftaniel-tijdperk de eenvoudige cursus breed kan worden uitgerold over Nederland. Dat is hard nodig.

Het filmpje laat zien hoe tientallen dieren blijven haken aan hun nekken, poten en vleugels